

2018.01.23.

ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSI TERV

PAZONYI TÉR

SZÖVEGES ÉS TÁBLÁZATOS MUNKARÉSZEK

2018. január 23.

2018.01.23.

TARTALOMJEGYZÉK

ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSI SZAKÁGI MŰLEÍRÁS

1. Vizsgálatok	3
1.1. Zöldfelületi vizsgálat	3
1.2. Faállomány vizsgálat	3
1.3. Egyéb növényzet vizsgálata	4
2. Javaslatok	5
2.1. Fakivágási javaslat	5
2.2. Fapótlási-fatelepítési javaslat	5
2.3. Egyéb növényesítési javaslat	6
3. Részletes kivitelezési előírások	8
4. Távlati javaslatok	9
4.1. Fakivágások terén	10
4.2. Faállomány fejlesztés terén	12
4.3. Egyéb növényzetfejlesztés terén	12

TERVJEGYZÉK

P-Z-1	FAÁLLOMÁNY VIZSGÁLAT, FAKIVÁGÁSI ÉS FATELEPÍTÉSI TERV	1:500
P-Z-2	NÖVÉNYKIÜLTETÉSI ÉS KITŰZÉSI TERV	1:200
P-Z-3	ÉVELŐÁGY MINTAKIÜLTETÉSEI ÉS EGYNYÁRI ÁGY KIÜLTETÉSE	1:50
P-Z-4	TÁVLATI FAKIVÁGÁSI, FA- ÉS SÖVÉNYTELEPÍTÉSI JAVASLAT	1:500

TÁBLÁZAT JEGYZÉK

NÖVÉNYJEGYZÉK

1. ÜTEM

TÁVLATI

MENNYISÉGI KIMUTATÁS

1. ÜTEM

TÁVLATI

PAZONYI TÉR

ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSI SZAKÁGI MŰSZAKI LEÍRÁS

1. VIZSGÁLATOK

1.1. ZÖLDFELÜLETI VIZSGÁLAT

A Pazonyi tér tervezési területének zöldfelülete két részből áll:

- egyik a Dózsa György út K-i oldalán a tér központi, trapéz alakú része a világháborús emlékművel
- másik a Dózsa György út Ny-i oldalán a lakóépületek előtti, szabálytalan alakú zöldfelület.

Az emlékműves területrész belsejében némi ömlesztett burkolat és a szélén némi sövényáv is található. A burkolat szegély nélküli, össze van mosódva a gyepel. A sövényáv foghíjas, előregedő félben lévő, ritkuló. Mindkét terület azonban túlon túl is bővelkedik fákban, alattuk foltos, kiritkult gyepszint található. A gyep előregedett, elsavanyodott, az egyenletes öntözés hiánya is látszik rajta és a fák mély árnyékvetése sem tesz jót neki. Ezen kívül a cserjeszint gyakorlatilag hiányzik, esetleg az emlékmű két oldalán álló, előregedett, kiritkult, szétdőlt és ezért már csúnya életfák (*Biota orientalis*) számíthatók a cserjék közé.

A tervezési terület másik része a Dózsa György út és a Ferenc körút Ny-i sarkában álló, ívet képező lakóépület-sor előtti zöldfelület. Itt egy buszmegálló található, ahonnan kitaposott ösvények haladnak az utcák felé. A fő nyomvonal átlósan vágja le a sarkot és a buszmegállótól a Ferenc körút felé halad, mely mentén egy idős japánakác (*Sophora japonica*) fasor áll. E területrészen talán még sűrűbben állnak a fák, melyek látszólag koncepció nélkül, összevissza telepítettek, koruk feltűnően változatos. A cserjeszint itt is gyakorlatilag teljesen hiányzik, a gyepszint foltos, előregedett, savanyodott.

1.2. FAÁLLOMÁNY VIZSGÁLAT

Mint az előbb említettük, faállományban viszont bővelkedik mindkét felület. A fák mind minőségükben, mind fajaik/fajtáikban, mind törzs- és lombkorona-átmérőikben ill. részben korukban is változatosak. Ültetési helyeik is jellemzően véletlenszerűek, bár egy-egy fajnál látszik a valaha volt átgondoltság. Az utak szélén fasorok nem találhatók. A fent már említett egyetlen fasor-maradék fedezhető csak föl, a lakóépületek előtt átlósan haladó gyalogút mellett, japánakácokból (*Sophora japonica*).

A területet határoló közutak mente – érthető módon - közművekkel behálózott, a területrészek közepén azonban alig található közművezeték. A közműhálózatra

2018.01.23.

vonatkozó műszaki védelmi előírások miatt a tér mindkét tervezési oldalán a fatelepitési lehetőségek korlátozottak.

A faállományt a **P-Z-1 Faállomány vizsgálati tervlapon** egyenként tüntettük föl, fajokkal/fajtákkal, minőségekkel és törzsátmérőkkel. Ezen kívül, - ha releváns volt – egyéb jellemzőjüket is szerepeltettük. A fák nemcsak fajaikban, hanem állapotukban is rendkívül változatosak. Jó, közepes és rossz állapotú fák is találhatóak itt, legtöbb természetesen a közepes állapotú. E közepes állapot azt jelenti, hogy a fa még – megfelelő, szakszerű kezeléssel – megmenthető, ill. megmentésre érdemes és állapota javítható. Szakszerű fenntartás nélkül azonban a rossz állapot felé halad. A jó állapotúak egyelőre egészségügyi beavatkozást nem, de szakszerű fenntartást természetesen igényelnek. A rossz állapotúak azonban már szakszerű fenntartással sem hozhatók olyan állapotba, hogy azoknak bármilyen, értékelhető értéke (biológiai aktivitás, árnyékvetés, esztétika stb.) legyen, ezért azokat ki kell vágni. Ezen fák rossz állapota az alábbiakból adódik (melyeket, ha jellemző volt, a Faállomány vizsgálati tervlapon fel is tüntettünk):

- kiszáradás
- elöregedettségek
- visszafordíthatatlan száradó állapot
- gyógyíthatatlan mechanikai sérülés
- alászorultság
- túl ferde törzs.

A téren a rossz és közepes állapotú fakkal az alábbi problémák vannak:

- túl kis tőtávolságból adódó alászorultság, ferde törzs, csökevényes lombkorona-növekedés
- többtörzsűség
- épülethomlokzatokhoz való túl közelségből eredő lakás beárnyékolás
- térképzésre való törekvés teljes hiánya
- összkép figyelembe nem vétele

1.3. EGYÉB NÖVÉNYZET VIZSGÁLATA

Az egyéb növényállományra vonatkozóan azt lehet megállapítani, hogy a fákon kívül szinte kizárólag gyepszint található, mely öntözés, a fák mély árnyékvetése és kellően rendszeres nyírás hiányában meglehetősen gyenge állapotú, egyenetlen, foltos, a kétszikű lágyszárú állomány túlságosan nagy arányt képvisel benne, ezért látványa nem homogén, de felülvetéssel felújítható.

A cserjeszint gyakorlatilag hiányzik, csak a területrészek szélein található bizonyos szakaszokon, foghíjasan, szögletesre metszett, idősebb sövénysávok. Foghíjas, metszett Spiraea (gyöngyvessző) sövénysor található a tér Ferenc körúthoz legközelebb eső Sarkantyú utcai épületének homlokzata előtt, látszólag indokolatlanul és túl

2018.01.23.

beárnyékoltan. Ezen kívül, a Selyem utca folytatásában, a tér DK-i határán, szakaszosan található szintén metszett Ligustrum (fagyal) sövény.

Évelők, egynyáriak a területről teljesen hiányoznak, bár a tér funkciója ezek létét – legalább az emlékmű körül – indokolná.

2. JAVASLATOK

a zöldfelület esztétikájának, minőségének javítása, szerepének erősítése, biológiai aktivitásának emelése és zöldfelületi rendszerbe kapcsolhatósága érdekében.

2.1. FAKIVÁGÁSI JAVASLAT

A **P-Z-1 Fakivágási és fatelepítési tervlapon** szerepeltetjük azon fákat, melyeket – leginkább rossz állapotuk miatt – kivágásra javasolunk. Ezek kivágása hiányában az alábbi problémák fognak jelentkezni:

- kidőlés (kiszáradás vagy alászorultság, ferde törzs ill. előregedettség miatt)
- lombkorona csökevényesedés (alászorultság, ferde törzs, épülethomlokzathoz való túl közelség miatt)
- lakások túlságos beárnyékolása
- egységes koncepció hiányának, zsúfoltság érzete
- térképzés, átlátások hiánya.

Természetesen igyekeztünk a lehető legtöbb fa megtartására, és csak az elkerülhetetlenül indokoltakat jelöltük kivágásra. Ez azonban feltételezi azt is, hogy a megmaradó fák állapotát évente legalább 1x, egyedenként felül kell vizsgálni, és az állapotuk ismeretében kell dönteni a szükséges fenntartási feladatokról vagy a kivágásról.

A rossz állapotúak kivágásának indoka nyilvánvaló. A - rossz állapotúakon felüli - közepes állapotúak kivágásnak szükségességét pedig részben az épületekhez, részben az egymáshoz való túl közelség indokolja.

Megrendelői kérésre a 2 db idős, és emiatt bármikor balesetveszélyessé váló jegenyenyár jelen projekt (1. ütem) keretében már javasolt kivágását a tervről elhagytuk, és áttettük a távlati kivágások közé, de felhívjuk a figyelmet, hogy a fák megtartásának következményeit a továbbiakban a megrendelőnek kell viselnie.

2.2. FAPÓTLÁSI ÉS FATELEPÍTÉSI JAVASLAT

A tér – viszonylag jelentős - közműves behálózottsága miatt fák ültetése nehézségekbe ütközik. Ugyanakkor az is elmondható, hogy a tér mindkét része meglehetősen nagy arányban fedett a lombkoronák által (melyet a Faállomány vizsgálati lap egyértelműen láttat a fafajok/-fajták 15-20 éves korban jellemző koronaátmérőjének feltüntetése által), ezért további fák ültetése - jelentős mennyiségben – szakmailag indokolatlan és

2018.01.23.

szükségtelen is. Ezért inkább törekedni kell a megőrzendő faállomány jó karban tartására. Emellett természetesen a Dózsa György út mindkét oldala mentén igyekeztünk fasor telepíthetőségének helyet adni, hogy egyrészt az út legyen fasorokkal kísérve, másrészt a teresedések legyenek a fasorok által – legalább vizuálisan - elhatárolva az átmenő forgalomtól. Sajnos a közműszolgáltatók – egyébként jogszabállyal nem alátámasztott – igényei miatt a Dózsa György út útteste és a járda közötti, kb. 3 m széles zöldsávba díszfák nem voltak telepíthetők, ezért e sávba csak várostűrő, sövény jellegűen alakítható talajtakarók, alacsonyabb fedőcserjék kerülhettek. Ezért viszont a Dózsa György úti járda úttesttel ellentétes oldalára egy-egy ezüst hársfasor (*Tilia tomentosa* 'Szeleste') került, melyek vonalát, szakaszait és tőtávolságát is -, ahol arra szükség volt - a meglévő közművekhez igazítottuk. És ezt a fasort – szintén, ahol lehetett – megismételtük a Selyem utca folytatásában.

Ezen kívül még azokon a helyeken, ahol azt a térképezés indokolja ill. megengedi, elhelyeztünk néhány fát olyan fajból (*Prunus x eminens* 'Umbraculifera' – gömb cseplezsmeggy vagy *Fraxinus excelsior* 'Pendula' – szomorú magas kőris)), mely teljesen hiányzik a területről, hogy annak kiemelkedő díszértéket adjon. Ugyanis azt meg kell jegyezni, hogy a jelenlegi faállomány, bár sok (19 féle) fajból/fajtából áll, össz-díszértéke mégis korlátozott, annak ellenére, hogy a tér - városon belüli elhelyezkedése - azt megkívánná.

Itt jegyezzük meg, hogy a tér távlati növényfejlésében további díszfaültetések javasoltak, melyek – természetesen – néhány meglévő fa kivágásának szükségével is járnak. Ezt lásd a **Távlati fakivágási, fa- és sövénytelepítési javaslat** c. tervlapon!

2.3. EGYÉB NÖVÉNYESÍTÉSI JAVASLAT

A tér mindkét felén fák – ahogy már fent említettük – a közművek miatt gyakorlatilag nem nagyon telepíthetők, de a tér jelenlegi lombkorona-borítottsági helyzetét ismerve nem is indokoltak. Ezért jellemzően a cserje- és a gyepszinttel igyekeztünk a tér – városon belüli elhelyezkedéséhez és az emlékműhöz méltó - díszértéket létrehozni. Természetesen a növényállomány megtervezésénél elsődleges szempont volt az, hogy a tér É-i oldalán található az emlékmű és inkább ez a térrész alkalmas egyéb – tartózkodási célú - funkcióra is, leginkább mint díszítő-pihenő célú zöldterület. A Dózsa György út másik, Ny-i oldalán lévő térrész már inkább közlekedési célú, kicsit kevésbé kellemes tartózkodó hely, az időtöltés itt leginkább a buszmegálló miatt történik, a terület jelenleg inkább átmenő gyalogos forgalomra szolgál. Ezt támasztja alá az átlós irányú gyalogút is a Dózsa György út és a Ferenc körút között, mely területrésze azért szintén kialakítottunk egy kisebb teresedést, ahol a zöldfelület is kiteresedik, hogy itt is le lehessen nyugodtan ülni, megpihenni, ne csak a buszmegállóban.

Tekintettel arra, hogy a tervezési terület mindkét része jó alakú, kiteresedő, viszonylag könnyen lehetett a használatokhoz illő, differenciált térképezést megvalósítani.

2018.01.23.

Figyelemmel voltunk az emlékmű környezetének a többi résztől eltérő „témájú” növényesítésére, és emellett a növénymagasságok, virágzási idők, virágszínek, vegetációs idők és egyéb habitusok (ágrendszer, levélzet, sűrűség stb.) átgondolt megtervezésével igyekeztünk a meglévő faállomány nem kifejezetten változatos megjelenésének – a rendelkezésre álló lehetőségeken belüli - kiemelkedő díszértékűvé tételére. Természetesen mindemellett nem sikkadt el a kívánt, Green City elvekre alapozott növényesítés, amit a honos fák használata, a biodiverz módú évelő kiültetések, a meglévő átültethető sövénynövények fölhasználása, stb. is példáznak, melyek részletezését lásd az „**Általános zöldfelület fejlesztési javaslat**” c. munkarészben.

A növénykiültetést a **P-Z-2 Növénykiültetési és kitzzési tervlap** ábrázolja, melyen a növényfelületek pontos helyei, fajai/fajtái és db-számai vannak feltüntetve. A kiültetendő növények adatait és szükséges méreteit külön táblázatban is szerepeltetjük. A P-Z-2 jelű tervlapon szereplő – 5 cm- es pontosságú - kitzzési méreteket kiegészíti (azzal együtt kezelendő) a minden épített elemet is tartalmazó tájépítészeti szakági Kitzzési tervlap, melyen szerepel az összes további olyan méret, melyek szükségesek ahhoz, hogy a növényfoltok helyei és alakjai pontosan meghatározhatók legyenek. **A Növényjegyzéktől való eltérést a tervezővel egyeztetni kell!**

A zöldfelületeket talajba süllyesztett, automata öntözőhálózattal javasolt megvalósítani a tervezett növényzet magassági méreteinek, felületeinek és vízigényének figyelembe vételével.

A növényesítési koncepció általános elvei az alábbiak voltak:

- az emlékmű előtt a legintenzívebb díszértékű egynyári virágágy létesítése
- az emlékmű körül a legnagyobb felületű, íves évelő ágyakat biodiverz módon állítottuk össze
- ezen egység vizuális körbehatárolása oszlopos örökzöldekkel történt
- díszérték képzése a vegetációs időn kívül is
- a lombkorona-borítottság jelentős mértéke miatt annak tovább nem növelése, kivétel:
- a Dózsa György út mindkét oldalán egységes fasor telepítése, egyrészt az útnyomvonal erősítése, másrészt a területrészek vizuális határolása céljából
- a Ny-i oldali térrészen a buszmegálló környezetének rendezése, és mint legfogalmasabb területrész, annak esztétikus növényesítése
- a térrész kiszélesedő részén még tartózkodó-pihenő felület létrehozása, változatos növényfelületekkel
- évelő kiültetéseket – a rendelkezésre álló korlátozott pénzügyi keret miatt – csak a gyalogutak mentén, max. 1 m szélességben terveztünk
- ahol nagyobb összefüggő növényfelületek alakultak ki, ott azokat megosztottuk – a vonalvezetések figyelembe vételével – kisebb területekre és különböző

2018.01.23.

növényekkel telepítettük be, de a tér léptékéhez illeszkedő aránynál jobban nem apróztuk el

- a növénytelepítésekénél magától értetődően az általánosan szokásos jellemzőket is figyelembe vettük, mint vegetációs idő, habitus, kifejlett kori méretek, virág-levél-termés-vessző-szín, virágzási idő, szúrósság, honosság stb.
- amennyiben lehetséges, a tér Ferenc körúthoz legközelebb eső Sarkantyú utcai épületének homlokzata előtt található foghíjas Spiraea sövény sor kerüljön átültetésre a Selyem utca folytatásában, a tér DK-i határán lévő, szintén szakaszos Ligustrum sövény foghíjaiba.

3. RÉSZLETES KIVITELEZÉSI ELŐÍRÁSOK

Az alábbi tervezői előírásokon túl az Általános szakági előírások és a Mennyiségi kimutatásban szereplő egyéb megjegyzések is betartandók!

A Megrendelő kiköti a kivitelezés teljes folyamatára vonatkozóan a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft. szakfelügyeletét!

- a Dózsa György út folytatásának két oldalán ill. a Ferenc körút - László út mentén lévő zöldsávokban a termőtalaj végleges szintje
 - o gyepesítés esetén az úttestet határoló útszegélykő felső szintjénél min. 3 cm-rel lejjebb kell, hogy legyen,de célszerű lenne ezekben a zöldsávokban talajtakarók vagy alacsony fedőcserjék alkalmazása, - amennyiben erre költség rendelkezésre áll, - ebben az esetben
 - o az úttestet határoló útszegélykő és a járdát határoló kerti betonszegély felső szintjénél min. 5 cm-rel lejjebb kell, hogy legyen, hogy arra az 5 cm vtg-ságú fakéreg-réteg ráteríthető legyenés az a fenntartások során sem emelkedhet följebb
- a fenti utak menti zöldsávokban a termőtalaj végleges szintje 2-4%-ot azok tengelyvonala felé lejtjen, hogy a burkolatokra való rámosódás semmiképpen ne történjen meg
- a sövény jellegű cserjesávok cserjéit egy sorban kell ültetni, a burkolat szélétől 75 cm-re, hogy
 - o azok oldalirányú növekedésére elegendő sáv álljon rendelkezésre, de
 - o néhány év utáni megnövekedésük esetén se akadályozzák a gyalogosok haladását ill.
 - o ne kelljen őket túl nagy arányban visszametszeni
- egynyáriak egy helyen kerülnek kiültetésre, az emlékmű előtti téglalap alakú virágágyba, tekintettel ennek munka- és energiaigényességére, ill. kényességére és sűrű (évenkénti-félévenkénti) növénycsere-kényszerére
 - o „millefleur” kiültetési típussal
 - o 25x25 cm-es térállásba

2018.01.23.

- évelőágyak kiültetése biodiverz összeállítással és kétféle kiültetési típussal történt:
 - o az emlékmű körüli, 4 db szélesebb ívszakaszon modern formában, a megadott növényfajtákat a megadott db-számban véletlenszerűen kell elhelyezni a 2,0 m széles sávok területén belül
 - o a többi területen a szokásos módon, de „szoliter”, „csoportos” és „talajtakaró” bontásban van az összeültetés átgondolva
 - o ez utóbbi fajtaösszeállítása megegyezik a Bujtosi Ligetben alkalmazottal, de aránya némileg a nagyobb díszérték felé megy el a Bujtosihoz képest, figyelembe véve a terület városon belül elfoglalt helyét
- az évelők, egynyáriak alá min. 20 cm-es talajcserét láttunk szükségesnek, de talajvizsgálat alapján vastagabb csere is szükségessé válhat, ugyanakkor költségcsökkentési célból – az egyeztetések eredményeképpen - ezen talajcserék a végleges tervekben elhagyásra kerültek
- a kivitelezés kezdetén föl kell mérni a zöldsávok talaját, és amennyiben ott sirt vagy egyéb törmelék található, azt bizonylatolt módon el kell szállítani és helyére semleges kémhatású, 1. osztályú termőréteget kell teríteni az **Általános előírásokban** és a **Mennyiségi kimutatásban** részletezetteknek megfelelően
- a tér közművel való jelentős átszőttisége miatt – különös tekintettel az utak mentére – csak kézi erős földmunka végezhető.

4. TÁVLATI JAVASLATOK

Bár a Pazonyi tér a városban elfoglalt helyét tekintve jelentős zöldfelületi szerepű, és az „Előzetes tervezési program” is egy egységként kezeli, ennek ellenére, a Dózsa György út két oldalán lévő, majdnem hasonló súlyú két fele a város településrendezési eszközeiben különböző területfelhasználási besorolású. A Ny-i oldala lakóterületi építési övezetű, a K-i oldala zöldterület övezetű. Ehhez igazodva, a város zöldfelületi rendszerében részben mint zöldterületi (K-i fele), részben mint zöldfelületi (Ny-i fele) elem vesz részt. Zöldfelületi rendszerelemként azonban nem a vonalas, hanem a – nagyobb értékű - felületi hálózat részét tudja képezni. ÉK felé a temető zöldfelületével, ÉNy felé a nagyvárosias lakóterület úsztató telkeinek zöldfelületével, DNy felé szintén nagyvárosias lakóterület mögötti zöldterülettel határos, de DK felé már „csak” – jellemzően lakó funkciójú, de településközpont vegyes területbe sorolt terület – lakóutcáinak zöldsávjaival kapcsolódik a rendszerbe. Sajnos nemcsak saját magát vágja ketté a viszonylag nagy forgalmú Dózsa György utca (meghosszabbítása) miatt, de az É felől szomszédos zöldfelületektől is a szintén nagy forgalmú Ferenc körút határolja el. Ezért talán szorosabb kapocsnak tekinthető a Ferenc körúti lakóépületek mögötti zöldterülettel való kapcsolata, bár ez is csak az épületközök átjárásaival valósul meg. Ezek persze nem csökkentik a város zöldfelületi rendszerében betöltött szerepének jelentőségét, melyből jelenleg kiemelkedik a nagyforgalmú utak környezetszennyezésének csökkentési képessége. Ez utóbbi, kondicionáló szerepének erősítését tűzte ki elsődleges céljául az „Előzetes tervezési program” is, természetesen a lehetőségek szerinti multifunkcionalitással együtt.

2018.01.23.

Tekintettel azonban arra, hogy a jelen projektben megfogalmazott (és a tervezési folyamat során csökkentett tartalmú) - mind az épített, mind a természeti környezet fejlesztésére vonatkozó - elképzelések is már meghaladták a rendelkezésre álló költségkereteket, a térre tervezett zöldfelületi rehabilitációs terv az alább részletezett további távlati fejlesztést teszi szükségessé.

4.1. FAKIVÁGÁSOK TERÉN

A téren - a tervezési folyamat megindításához - felmértük a faállományt (is), melyet „jó, közepes és rossz állapot” bontásban szerepeltetünk a **P-Z-1 Faállomány vizsgálat, Fakivágási és fatelepítési terv**lapon. Ennek eredményeképpen tervezői javaslatunk az, hogy a rossz állapotú fákat ill. néhány, egyéb okból kivágásnak ítélt fát már a jelen projekten (1. ütem) belül ki kell vágni. E fakivágások után a többi fa kivágásának későbbre ütemezése már az alábbiak miatt történhet meg – mely természetesen nagyban függ a jelen ütem megvalósítása óta eltelt időszak hosszától:

- tovább csökkenthető elsősorban az idegenhonos fák darabszáma, különös tekintettel a mostani felmérés szerint közepes állapotúnak minősített egyedekre vonatkozóan
- mivel a tér - városban elfoglalt helyét tekintve - a három tervezési terület közül „urbanizáltság” tekintetében közepesnek tekinthető, itt sem kifejezetten indokolt a meglévő növényzet cseréjéről elsősorban a honosság, tájjelleg figyelembe vételével dönteni, hanem ez csak az egyik, bár fontos mérlegelési szempont lehet a sok másik mellett, ezért
- a lehető leghosszabb ideig meg kell őrizni a jó vagy közepes állapotú egyedeket, még akkor is, ha azok
 - o esetleg exóta fajok
 - o közepes állapotukból adódóan több fenntartási/kezelési figyelmet kívánnak
 - o közepes állapotukból adódóan kevesebb díszértékkel rendelkeznek, mint egy tökéletes (alig előforduló) egyed
 - o a tervező számára ismeretlen okokból bármely közmű védőtávolságán/biztonsági övezetén belül kerültek elhelyezésre
 - o a tervező számára szintén ismeretlen okokból, látszólag indokolatlanul kerültek elültetésre (természetesen néhány egyértelmű helyet és fajt leszámítva).

A fákhoz méltó életet élés lehető leghosszabb ideig való kihúzásának indokai a következők (fontossági sorrend nélkül):

- kifejlődött korukból és jó ill. közepes állapotukból adódó
 - o nagy lombtömeg (nagy biomassa mennyiség)
 - o nagy levegőtisztítás, oxigéntermelés, CO₂ megkötés
 - o környezet kondicionálása

2018.01.23.

- árnyékolás (lehet hátrány is)
- pozitív esztétikai hatás
- látvány pozitív pszichés hatása
- elsősorban madaraknak élettér
- stb.

Megjegyezzük továbbá, hogy mind a helyszínelés során, mind a légifotó tanúsága szerint megállapítható, hogy a lombkorona borítottság nagyobb, mint azt a 15-20 éves kori, sok esetben már kifejtett habitusnak megfelelő átlagos mértéke indokolná. És ez nemcsak azt jelenti, hogy a fák jelentős része idősebb ennél, hanem azt is, hogy – környezeti kitétséjük ellenére – nagy mennyiségű lombtömeget fejlesztettek, vagyis nem érzik kifejezetten rosszul magukat.

A fent részletezettek figyelembe vételével tehát a tér növényállományának – a megrendelő által a tervezési folyamat során kért - távlati időszakra vonatkozó további átalakítási javaslata csak abban az esetben támogatható, ha a fakivágásokat az alábbi tények indokolttá teszik:

- kezelésük már aránytalan költségeket kíván értékükhöz viszonyítva
- állapotuk a szakszerű kezeléseik ellenére romló tendenciát mutat
- betegségek köztesgazdáiként felléphetnek
- közmű számára veszélyeztetés történik vagy annak jele fölmerül
- látványa már zavaró vagy elszomorító
- balesetveszélyes
- zavaró módon belelóg út, utca úrszelvényébe vagy
- elviselhetetlen módon lesötétít alsóbb szintű lakásokat
- stb.

Tekintettel tehát arra, hogy – még több évtizedes szakmai gyakorlatunk ellenére – sem látjuk biztosan előre, mely faegyedek hogyan fognak viselkedni az elkövetkezendő évtizedekben, ezért a tér távlati fejlesztési javaslatát az alábbiak kiemelt figyelembe vételével ajánljuk megvalósítani:

- a jelen projekt tervében
 - kivágásra javasolt fák már kivágásra kerültek
 - telepítésre javasolt fák már telepítésre kerültek és beálltak
- a távlati javaslaton kivágandónak javasolt bármelyik faegyed a fentebbi bekezdés bármelyik esetét produkálja.

A távlati fakivágási javaslatunkat az alábbi jelenlegi ismeretek alapján adtuk meg:

- elsősorban az idegenhonos fajokat és egyúttal közepes állapotú egyedeket
 - azokat, melyek túl kis tőtávolsággal állnak másik fa mellett
 - a 2 db helyi védettségű jegenyenyárat, melyek már ma is balesetveszélyesek lehetnek
- javasoltuk távlatban kivágásra.

2018.01.23.

Természetesen a megmaradó fák állapotát – szakember általi - rendszeres szemrevételezéssel, szükség esetén műszeres vizsgálattal (különös tekintettel a jegenyenyárakra) egyedenként föl kell mérni, és változásukból adódóan kell döntenie a további sorsukról.

4.2. FAÁLLOMÁNY FEJLESZTÉS TERÉN

Jelen projekt a Pazonyi tér „rekonstrukcióját, a növényállomány tervezett cseréjével...” tűzte ki elsődleges céljává. Mivel azonban ma a tér növényállományának – különös tekintettel a fákra – csak egy részét indokolt lecserélni különböző okokból, a megrendelő kérése volt a tervezési folyamat során, hogy egy távlati javaslatot is adjon a terv. Természetesen távlatban annyi befolyásoló tényező van, melyek hatását és következményeit nem lehet előre tervezni, ezért csak egy olyan javaslatot tudunk felelősséggel adni, mely a jelen projekt megvalósítása utáni eltelt időszak „eseményeinek” mérlegelésével dönt a javaslatban szereplő feladatok reális elvégezhetőségéről.

A távlatban kivágásra javasolt fák helyén fölszabaduló területeken javasolt az 1. ütemben elültetett – honos fajokból álló - fasorok azonos fajokkal/fajtákkal való továbbvitele a **P-Z-4 Távlati fakivágási-, fa- és sövénytelepítési javaslati tervlap** szerint. A fasorokon kívül további facsoportok ültetésére is adtunk javaslatot. (A közművek itt is rendkívül korlátozzák az ültethetőséget!) A növényzet háromszintességének követelménye már az 1. ütemben is biztosított, mivel gye-, cserje- és lombkoronaszint is tervezett a területre.

A gyepszintet képviselik

- a gyepfelületek
- az évelőágyak és
- az egynyári ágy.

A cserjeszintet képviselik

- a talajtakarók
- az alacsony fedőcserjék
- a sövénycserjék.

A távlatban is megmaradó ill. a tervezetten beültetett fák fajai/fajtái pedig annyira változatosak, hogy lombkoronaszinten is biztosítják a – horizontális és vertikális – különbözőséget is.

4.3. EGYÉB NÖVÉNYZET FEJLESZTÉS TERÉN

Amennyiben a jelen projekt terveiben szereplő kivitelezési feladatok megvalósulnak és a növényzet a szakszerű és rendszeres fenntartásnak (is) köszönhetően beáll, a lombkoronaszinten kívül további távlati növényzet fejlesztés (a fenntartásból

2018.01.23.

szükségszerűen adódó elkerülhetetlen cseréken kívül) nem indokolt az alábbi kisebb nagyságrendű telepítések kivételével:

- a Dózsa György úttól mindkét irányban a Ferenc körút mentén az úttest és a járda közötti keskeny zöldsávban 50-100 cm-nél magasabbra nem növény talajtakarók, alacsony fedőcserjék telepítése a gyepréteg helyett
- a Dózsa György út két oldalán, a járda zöldfelület felőli oldala mentén 1,50 m-nél magasabbra nem növény (vagy annál magasabbra metszéssel nem engedett) sövény sáv telepítése
- ugyanez a Sarkantyú utca és a Selyem utca Ferenc körút felé való meghosszabbítása mentén (a meglévő sövény kiegészítéseként) ill. a Ferenc körúti ívbe – a jelölt helyeken.

A fenti távlati fejlesztési javaslatot tartalmazza a **P-Z-4 Távlati fakivágási, fa- és sövénytelepítési javaslat** 1:500 méretarányban. Továbbá ezzel együtt kezelendő a hozzá tartozó távlati **Növényjegyzék** ill. **Mennyiségi kimutatás** is.

2018. január 23.